

Volný pohyb osob

Klíčové rozsudky SD EU

30. dubna 2018

Hubert Smekal

Volný pohyb osob

- Rovný přístup vůči všem občanům EU bez omezení z důvodu jejich státní příslušnosti
- Jeden ze základních předpokladů fungování společného trhu → propojení ekonomik, těsnější integrace
- K vývoji přispěla judikatura SD a sekundární právo, které postupně rozšiřovaly působnost svobody pohybu

Volný pohyb

- Všechny čtyři kapitoly v Hlavě IV SFEU (Volný pohyb osob, služeb a kapitálu) mají stejné obecné schéma. Soudní dvůr považuje uvedené kapitoly za 3 subsystémy jednotného systému
- Většina základních pravidel (primárního i sekundárního práva) má bezprostřední účinek a je uplatnitelná u vnitrostátních soudů

Obsah volného pohybu osob (čl. 45 SFEU)

- Ucházet se o skutečně nabízená místa
- Pohybovat se za tím účelem volně na území členských států
- Pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání
- Zůstat na území členského státu po ukončení zaměstnání

Odstranění diskriminace

- Na základě státní příslušnosti, pokud jde o
  - Zaměstnávání (diskr. přímá i nepřímá)
  - Odměnu za práci a jiné pracovní podmínky

Jak by měl VP vypadat v praxi?

- Zrušení hraničních kontrol osob
- Volné přesídlování a usazování pracovníků a osob samostatně výdělečně činných
- Rozšíření pravidel svobody pohybu pro osoby, které neprovozují výdělečnou činnost, a usnadnění volného pohybu uvnitř Společenství, např. vzájemným uznáním kvalifikace

Historické mezníky

- Základy volného pohybu osob již v Římské smlouvě - pouze v souvislosti s ekonomickou integrací
- Postupné rozšíření oprávněných i na rodinné příslušníky, osoby po ukončení aktivní činnosti a příjemce služeb
- Jednotný evropský akt z roku 1986 předpokládal, že zbývající bariéry budou odstraněny nebo nezbytná koordinace dokončena do konce roku 1992

Historické mezníky

- **Do počátku 90. let** se svoboda volného pohybu osob vztahovala jen na osoby ekonomicky činné (zaměstnance, podnikatele, živnostníky, apod.); včetně rodinných příslušníků
- **Rok 1990:** na základě JEA 3 směrnice → rozšíření volného pohybu i pro:
  - *osoby žijící z nezávislých příjmů* – rent, dividend, atd.
  - *důchodce*
  - *studenty*
  - Podmínka: zdravotní pojištění + dostatek finančních prostředků.

Historické mezníky

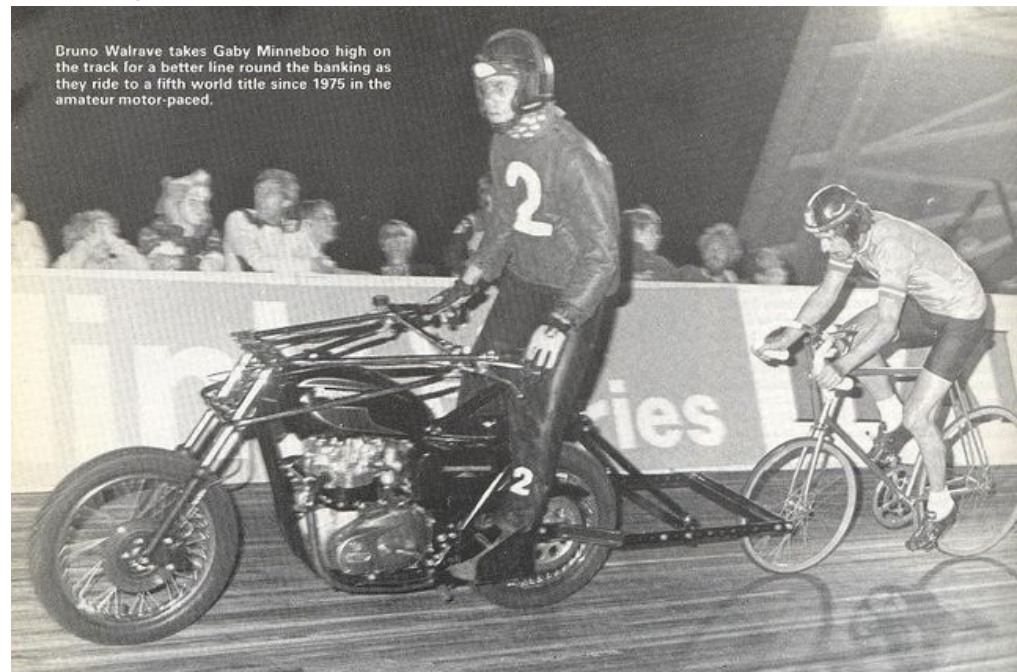
- **Maastrichtská smlouva (SEU)** – zavádí občanství EU
  - Čl. 18 SES: „Každý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených v této smlouvě a v předpisech k jejímu provedení.“
  - => od roku 1993 již ne pohyb pracovních sil, ale pohyb obyvatel obecně. Omezení pohybu minimální, odůvodněné jen životními zájmy států.
- **Amsterdamská smlouva** – komunitarizace schengenského acquis
- **Směrnice 2004/38** – nahrazení směrnic + liberalizace
- **Evropské občanství** – SD dává obsah, viz např.
C-34/09 Ruiz Zambrano

Pojem pracovník

- ***Levin 50/81***
  - Proč nemá být pojem „pracovník“ definován prostřednictvím odkazu na národní právo?
  - Vykládá ESD pojem pracovníka úzce nebo široce?
  - Týká se svoboda pohybu pracovníků i pracovníků na částečný úvazek? Proč ano či ne?
- ***Lawrie Blum 66/85***
  - Zkuste nalézt kritéria pro existenci pracovního poměru

Přímý účinek

- ***Walrave a Koch 36/74***
  - Nakolik mohou soukromá sdružení zasahovat do kolektivní úpravy v oblasti výkonu práce a poskytování služeb?
  - O jakou vlastnost primárního práva v tomto případě jde?

Bosman C-415/93

- Kdy spadá sport pod komunitární právo?
- Mohou sportovní asociace omezit při přijímání sportovních pravidel výkon práv, udělených SES jednotlivcům?
- Argumenty pro zachování dosavadních pravidel
- Důsledky případu??

Zákaz diskriminace (st. přísl.)

- *Casagrande 9/74*
- *Gravier 293/83*
  - Jaké argumenty užila žalobkyně?
  - A jaké Belgie?
  - Definuj „odborné vzdělání“

Omezení volného pohybu osob

- Z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví – *Van Duyn v. Home Office*

- Zaměstnání ve státní službě – *Komise v. Belgie (Státní zaměstnanci, 149/79)*, *Lawrie-Blum*

Omezení volného pohybu osob

- *Van Duyn 41/71*
  - Proč má čl. 39 přímý účinek?
  - Jak vykládá ESD pojem veřejného pořádku?
  - Diskreční pravomoc?
  - Může UK využít omezení vůči cizinci, i když se nevztahuje na tuzemce?
- *Lawrie-Blum 66/85*
  - Charakterizujte pojem zaměstnání veřejné správy.

Pracovně právní aspekty volného pohybu osob

- Zákaz diskriminace podle pohlaví
- Odměňování za práci
- Postavení v zaměstnání
- Nepřímá diskriminace

Zdroje obrazových materiálů

- http://www.uefa.com/multimedia/popup.htmx?strUrl=/MultimediaFiles/Photo/magazine/Magazine/293144_BIGPORTRAIT.jpg (Bosman)
- <http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://photos.imageevent.com/dernysportuk/brunowalrave/icons/Koch-Pronk-Walrave-Minneboo.jpg&imgrefurl=http://imageevent.com/dernysportuk/brunowalrave&h=156&w=169&sz=12&hl=cs&start=1&tbnid=iUuQtZhLlvygaM:&tbnh=91&tbnw=99&prev=/images%3Fq%3DWalrave%2BKoch%2B%26gbv%3D2%26svnum%3D10%26hl%3Dcs%26sa%3DG> (Walrave Koch)
- http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://www.iabc.cz/images/recenze/18/48_1_~2663.jpg&imgrefurl=http://www.iabc.cz/scripts/detail.php%3Fid%3D7883&h=181&w=250&sz=24&hl=cs&start=8&tbnid=zRH3ndZ2ZqyJVM:&tbnh=80&tbnw=111&prev=/images%3Fq%3D300%2BThermopyl%26gbv%3D2%26svnum%3D10%26hl%3Dcs (Gravier)
- http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://news.bbc.co.uk/olmedia/1835000/images/_1836812_bbc300church.jpg&imgrefurl=http://news.bbc.co.uk/1/low/world/europe/1836812.stm&h=180&w=300&sz=17&hl=cs&start=5&tbnid=OXa8kwQ3ZDnm6M:&tbnh=70&tbnw=116&prev=/images%3Fq%3Dscientology%2Bchurch%26gbv%3D2%26svnum%3D10%26hl%3Dcs (Scientology)